

บทบาทของสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก

นายพิศณุ เจริญชุกกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

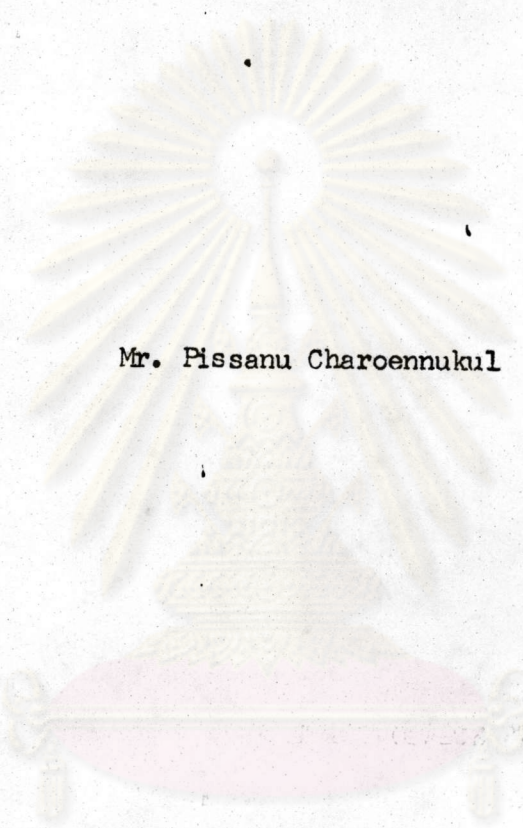
ISBN 974-576-575-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15594

i17494461

ROLE OF THE SUB-DISTRICT OFFICE WITHIN
THE OUTER ZONE OF BANGKOK METROPOLITAN AREA

Mr. Pissanu Charoennukul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

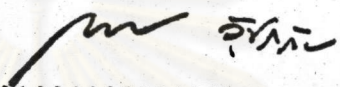
Graduate School

Chulalongkorn University

1989

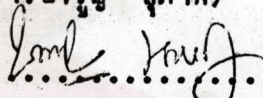
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของสำนักงานแรงงานในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก
โดย นายพิษณุ เจริญบุญกุล
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์

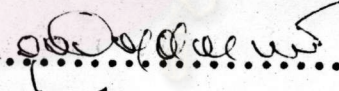
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประหยัศ หงษ์ทองคำ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉบับที่ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

พิเศษ เจริญกุล : บทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก (ROLE OF THE SUB-DISTRICT OFFICE WITHIN THE OUTER ZONE OF BANGKOK METROPOLITAN AREA) : อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์, 280 หน้า.

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำนักงานแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เป็นการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้บริการประชาชนในระดับแขวงโดยการตั้งสำนักงานแขวงขึ้นแทนรูปแบบการปกครองเดิม คือ กำนัน ผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถชี้ให้เห็นถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การปกครองระดับแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เดิมซึ่งปกครองโดยกำนัน เป็นรูปแบบการปกครองหลักการปกครองท้องที่ ซึ่งแอบแฝงอยู่ทำให้เกิดความสับสนในรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร

2. กำนัน ผู้ปกครองแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ไม่ทราบถึงบทบาทที่แท้จริงของตัวเองในการดำรงตำแหน่งผู้ปกครอง

3. ประชาชนมีความพอใจในการจัดตั้งสำนักงานแขวงขึ้นมาให้บริการมากกว่าการปกครองแบบกำนันในรูปแบบเดิม

จากผลการศึกษาที่ได้รับทั้ง 3 ประการ อานำไปสู่การพัฒนาแบบการปกครองระดับแขวงให้ถูกต้องตามหลักการปกครองของกรุงเทพมหานครและรวมทั้งการให้บริการประชาชนที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PHITSANU CHAROENNUKUL: THE ROLE OF THE SUB-DISTRICT OFFICES WITHIN THE OUTER ZONE OF THE BANGKOK METROPOLITAN AREA. THESIS ADVISOR ASSO. PROF DR. VIDHYA SUCHARITTHANARAK. 280 PP.

The purpose of this study about the role of sub-district offices within the outer zone of the Bangkok Metropolitan area was to point out the importance of the providing of services to the people at the sub-district level by means of the establishment of sub-district offices in place of the original form of administration, i.e. the kamnan or village headman form. As the result of the study, it is possible point out various things as follows:

1. Administration at the sub-district level in the Bangkok Metropolitan area is the form of administration according to the concept of local administration, which is in a disguise. This has given rise to a confusion about the form of the Bangkok Metropolitan Administration.

2. Village headmen in the outer zone of the Bangkok Metropolitan area know nothing about their own real role in occupying office as administrators.

3. The people are satisfied with the establishment of sub-district offices to provide services more than with the original village headman style of administration.

The three finding of the study may lead to the correct development of administration at the sub-district level according to the concept of the Bangkok Metropolitan Administration as well as to the providing of services to the people in a more expedient and efficient manner than at present.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ปรึกษา

กติกกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์
ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความเข้าใจในการศึกษา
และจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำและชี้แนะจนผู้ศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์
เสร็จบริบูรณ์ทุกประการที่ได้ตั้งใจไว้ ผู้ศึกษาต้องกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ
โอกาสนี้

ผู้ศึกษาต้องกราบขอบพระคุณ ท่านศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ ประธานคณะ
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ กรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการให้คำแนะนำข้อเสนอแนะในการสอบวิทยานิพนธ์
ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณ นายปรีชา โกศล หัวหน้าสำนักงานเขต
พระโขนง สาขา 1 นายยุทธนา รั้วเหลือง หัวหน้าแขวงคลองเตย (ปัจจุบันดำรง
ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานเขตพระโขนง สาขา 1) โดยเฉพาะ ดร.พงษ์ศักดิ์
เสมสันต์ เลขานุการสำนักการคลัง ที่เร็นทนให้ความคิดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษา
รู้สึกเป็นบุญคุณอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณ คุณยุพดี ที่ราพันธ์ คุณพยนต์ อิศวพิชยนคร
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือตลอดทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่มีได้
ออกนามที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อ คุณชูศักดิ์ - คุณจันทร์นรา
ศรีสุข แห่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับวิทยานิพนธ์และ
จัดรูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเรียบร้อยทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณเสาวลักษณ์
เจริญกุล ที่มีความเป็นห่วงเป็นใยและให้กำลังใจอย่างมากแก่ผู้ศึกษาจนสามารถจัดทำ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ในที่สุด

พิศณุ เจริญกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่ 1 บทนำ

สภาพปัญหา

ความสำคัญของปัญหา

วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

วิธีการดำเนินการศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับ

สมมุติฐานการศึกษา

แนวความคิดและทฤษฎี

บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดในการศึกษา

หลักการปกครองประเทศ

องค์ประกอบสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ

องค์การปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

รูปแบบขององค์การปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในเขตนครหลวง

ปัญหาในการปกครองนครหลวง

ลักษณะรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3 วิวัฒนาการปกครองกรุงเทพมหานคร เขต แขวง

การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ 1-4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ 5	40
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ 6	42
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ 7	44
การปกครองกรุงเทพมหานครหลังเปลี่ยนแปลง	44
การปกครองพ.ศ. 2475	
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยยังมีเทศบาลกรุงเทพ	47
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยประกาศคณะปฏิวัติ	54
ฉบับที่ 24	
ผลแห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24	55
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยประกาศคณะปฏิวัติ	55
ฉบับที่ 25	
ผลแห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 25	58
การปกครองกรุงเทพมหานครสมัยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335	58
ผลแห่งการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335	64
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2518	74
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2528	75
บทที่ 4 รูปแบบการปกครองระดับแขวง	83
ประวัติความเป็นมาในการปกครองระดับตำบล	83
รูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย	88
การปกครองระดับตำบลในเขตกรุงเทพมหานคร	89
เขตการปกครองกรุงเทพมหานคร	90
บทบาทหน้าที่ของกำนันในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก	101
อำนาจหน้าที่ของกำนัน	102
ตารางสถิติการเลือกตั้งกำนันในเขตกรุงเทพมหานคร	111
ตารางสถิติประชากรในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก	112
การปกครองระดับแขวงในรูปแบบอื่น	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
การวิเคราะห์ข้อมูล	117
การสัมภาษณ์กำนันเขตลาดกระบัง	119
การสัมภาษณ์กำนันเขตคลองจีน	122
ผลการสัมภาษณ์กำนัน	123
การสัมภาษณ์ประชาชนเขตลาดกระบัง	125
การสัมภาษณ์ประชาชนเขตคลองจีน	127
ผลการสัมภาษณ์ประชาชน	128
การสัมภาษณ์หัวหน้าแขวง	129
ผลสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล	132
บทที่ 6	
บทสรุป	135
ผลศึกษาการปกครองรูปแบบกำนัน	139
ผลศึกษาการปกครองรูปแบบสำนักงานแขวง	140
ข้อพิจารณาเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	147

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย